wil laten uitlachen?" — „Wie zou dàt wagen u uit te lachen?" riep hij overmoedig.

„Kom mee eten," vermaande de oude dame, „dat is veel gewichtiger."

Aan tafel was zij over den eetlust van haar kleinzoon in het geheel niet tevreden.

„Je eet al weer als een zieke vogel. Ik zou me schamen. En zooals je er trouwens uitziet. Als de zeven magere jaren!"

„Niet schelden, grootmoeder!"

„Houd maar op. Ik beleef wat met je. Wat heb je dan toch eigenlijk? Waarom zie je er zoo beroerd uit?"

„Meer in den hoftoon, grootmoeder!" lachte hij.

„Maar 't is immers waar," riep ze geërgerd, en legde vork en mes weg.

Na een tijdje vroeg zij teer en vriendelijk:

„Waarom is de bruiloft nu alweer uitgesteld, jongen?"

„Ja, ziet u, 't ging zoo moeielijk, vanwege den generaal."

„Dat heb ik je direct gezegd!"

„Hedwig kan hem nu niet alleen laten. Hij is ook ziek."

„Wat mankeert hem dan?" vroeg zij boos.

„Nerveuze hartaandoeningen."

„Dat hem de duivel spoedig hale," riep zij met een donkeren blik.

„Maar grootmoeder!"

„Och kom! Ik spreek zooals mijn hart mij dat ingeeft. Met iemand die tegen jou lafaard zegt, heb ik geen medelijden."

„Hij wist immers niet hoe de zaak in elkaar zat."

„Nu, en wat gebeurt er nu verder?"

„In het voorjaar kunnen we trouwen.'

„Hoe dat zoo?"

„Dan zal ik met den generaal spreken."

„Dat begrijp ik niet."

„Ik heb daarover mijn eigen plan."

„Wat voor een plan?"

„Dat zal ik u vanavond vertellen. Nu zou ik eerst gaarne wat willen gaan slapen."

Zij sprong vol ijver op en zeide:

„Ja, doe dat, jongen. Je hebt gelijk. Ga maar in mijn kamer, daar staat een goede rustbank."

Zij bracht hem dadelijk in die kamer en dekte hem zorgzaam met een dikke reisdeken toe.

„Zoo, slaap wel! Ik ga intusschen naar den zaagmolen."

Zij streek hem teeder over zijn haar en sloop toen op haar teenen de deur uit, alsof hij reeds sliep.

Heinersdorff lag doodstil en blikte nadenkend naar de zoldering. Het was hier warm en gezellig. In den haard knapten de houtblokken en de wind voer huilend, met zware stooten, tegen de vensters.

De kamer rook naar lavendel en dennenhout. Wat sluimert er veel verborgen verlangen naar behaaglijke rust en vreedzame huiselijkheid in ieder mensch, dacht hij glimlachend. In deze zachte lavendellucht zou men lui en onverschillig worden, dof en zelfzuchtig, berustend en Oostenrijksch. Maar heerlijk was het toch, zoo te droomen tot de slaap je in zijn armen nam.

Toen hij wakker werd, lag de blauwe schemering reeds in de kamer. Hij richtte zich op en keek bewegingloos in het verglimmende vuur. Een luie aangename slapte hield hem vast en liet machtelooze, kleine gedachten in hem opkomen. Het leek hem plotseling onbelangrijk en belachelijk, den vrede van zijn thuis te verlaten en zich moedig te willen toonen. Waarvoor? Waarom? Over dertig jaar was alles toch weer hetzelfde. Hij stond plotseling op, om die laffe, verraderlijke gedachten van zich te schudden, en opende het raam. De koude winterlucht woei binnen en staalde zijn wil.

Hij ging naar de schrijftafel, waaraan zijn grootmoeder placht te werken en trok werktuiglijk, gedachtenloos, een laatje open. Hij bladerde in de papieren, die rekeningen en onverschillige zakenbrieven bevatten. Dan stootte hij op documenten die zijn aandacht in de hoogste mate opwekten. Het waren geboorte- en woonplaatsbewijzen, die bij de werklijsten van de onderhoorigen van het landgoed lagen. Hier vond Heinersdorff zonder moeite wat hij zocht. Hij kon zich den weg naar den pastoor besparen. Het lot zelf had de benoodigde papieren in de schrijftafellade van de lavendel-kamer gelegd. Hij behoefde maar toe te grijpen. Het was diefstal, maar de wetten golden niet meer voor hem. Zonder weifeling nam hij de papieren van een der knechts, ten name van Jozef Brugger, die toevallig in hetzelfde jaar als hij geboren was. Het doel van zijn reis was bereikt. Hij kon nu eigenlijk weer vertrekken. Hij had in Heinersdorff niets meer te doen.

Toen hij stappen op het portaal hoorde, deed hij snel de schrijftafellade dicht en verborg de papieren in zijn jaszak.

De grootmoeder kwam binnen, rood van de scherpe winterlucht en vroeg lachend:

„Heb je goed geslapen, jongen?"

„Prachtig, grootmoeder."

„Mooi zoo. Frisch je dan nu op, dan gaan wij soupeeren."

„Ja grootmoeder."

Zij zaten samen in de groote, met hout betimmerde zaal waar het voltallige college van kardinaals uitstekend plaats had kunnen vinden. Uitgezochte spijzen dampten op de schotels, en edele, oude wijn glansde in de glazen.

De oude barones zeide met glinsterende oogen:

„Laat ons eten en vroolijk zijn, want morgen zijn wij dood!"

Heinersdorff herhaalde nadenkend:

„Want morgen zijn wij dood!"

Hij hief zijn glas op en dronk de grootmoeder toe:

„Lang zult u leven!"

„Jij ook, jongen."

Toen hij zijn sigaret had aangestoken, leunde hij behaaglijk achterover en zeide:

„Het is eigenlijk verbazend gezellig bij ons. Nergens op de wereld kan het mooier zijn."

Berkenlaantje te Laag Soeren. (*Foto Tepe.*)

„Het doet me plezier dat je zoo spreekt, jongen. Er is niets beters dan een stuk land waaraan je hart hangt." Diep in gedachten voegde ze er aan toe:

„Ik zou het leven niet hebben kunnen uithouden als ik Heinersdorff niet bezeten had. Op de menschen valt niet te vertrouwen. Alleen de aarde is trouw en eerlijk."

„U wordt toch niet melancholiek, grootmoeder?"

„Ik denk er niet aan. Ik ben alleen dankbaar gestemd. Alleen de jeugd ontbreekt ons nog hier. Wij moeten hier een jonge vrouw hebben en kinderen, veel kinderen."

„Die zullen wel komen, grootmoeder," lachte hij vol vertrouwen.

„Ik wilde dat ik het nog beleven kon."

„Dat zult u, grootmoeder."

De oude barones keek nadenkend de rookwolkjes na.

„Blijf je met Kerstmis hier, jongen?"

„Neen, grootmoeder, ik kan niet. Ik moet morgen weer weg."

„Zoo. Dat spijt mij. Ik ben tegenwoordig soms wat angstig als ik zoo alleen blijf. Dat komt wel door den ouderdom."

„Ik kom spoedig terug," troostte Heinersdorff haar. „En dan blijf ik voor goed hier."

„Prosit! Maar je moet je woord houden!"

„Op mijn eerewoord, grootmoeder."

„Wilde je me niet van je plan vertellen?"

„O ja, dat is waar ook."

Hij weifelde even.

„Wat is dat voor een plan?"

„Ik moest er u eigenlijk niets van vertellen, want u zult 't niet begrijpen kunnen."

„Wees maar niet bang; ik zal 't best begrijpen."

„Ik wil naar Rusland gaan, grootmoeder."

„Waarvoor?"

„Ik heb daar een en ander te doen."

„O zoo."

Zij schonk zich een glas vol en dronk het in één teug leeg.

„Je bent gek, mijn zoontje."

„Ik *moet* het doen, grootmoeder. Het gaat om mijn geluk."

„Dat is een belachelijke ijdelheid."

„Ik wist het wel dat u mij niet zoudt begrijpen," zeide hij ongeduldig.

„O, ik begrijp je zeer goed."

„Wanneer ik terugkom...."

Zij viel hem hard en meedoogenloos in de rede:

„Je zult niet terugkomen!"

„Wanneer ik terugkom," ging hij koppig voort, „kan ik zonder schaamte generaal Buschgar tegemoet gaan en mijn bruid mee naar mijn huis voeren."

Zij stond op en begon met groote stappen door de zaal te marcheeren. Dan schreeuwde zij woedend en verbitterd:

„Dat is waanzin! Dat is aartsdom! Een Heinersdorff heeft het niet noodig de beschuldiging van lafheid door zulke bravourstukjes te weerleggen. Een Heinersdorff is altijd dapper, juist omdat hij een Heinersdorff is. Wanneer je een vonkje van trots in je hadt, zou je dat niet doen!"

Hij ging op haar toe en trachtte haar te kalmeeren.

„'t Moet toch gebeuren, grootmoeder. Maak 't mij niet te zwaar, laat het mij niet spijten u de waarheid te hebben gezegd."

„Ik kan er immers niets tegen doen. Je bent je eigen baas. Doe wat je niet laten kunt."

Zij ging weer zitten en vroeg rustig:

„Wat moet er met het landgoed gebeuren?"

Hij antwoordde verbaasd:

„Dat begrijp ik niet."

Ze herhaalde met een steenen gezicht:

„Ik vraag wat er met het goed moet gebeuren. Na je dood; want terugkomen doe je niet."

Hij lachte:

„Niet bang maken, grootmoeder!"

Zij zeide onbewogen:

„Ik laat het noch aan de kerk noch aan den staat achter. Je moet toch de een of andere beschikking treffen."

„Ik denk er niet aan. Ik hoop nog tamelijk lang te leven."

„En wanneer de duivel je in Rusland haalt?"

Hij riep vroolijk:

„Dan geeft u het goed aan den eersten den besten bedelaar die aanschelt."

Zij stond op en sprak ernstig:

„Dan is het goed. We gaan naar bed, goeden nacht."

Zij kuste hem op het voorhoofd.

„Goeden nacht, grootmoeder."

Hij keek haar na, hoe zij krachtig en rechtop door de groote zaal, die dreunde onder haar voetstappen, en de deur uitging.

Den volgenden dag nam hij afscheid. De sneeuw was opgehouden en de zon lachte aan den helderen vorst-hemel.

De grootmoeder stond vriendelijk en gelijkmoedig bij het rijtuig. Zij had nu geen woord meer beproefd om hem van zijn voornemen af te brengen.

Hij was bedrukt toen hij over haar hand boog om die te kussen. Zij streek zachtjes over zijn haar en hief zijn hoofd op en drukte hem tegen zich aan als wilde zij hem nooit meer loslaten.

„Zoo, ga nu, anders loop je den trein mis."

Hij stapte in het rijtuig.

„Vaarwel, mijn jongen," riep zij dapper.

De paarden trokken aan.

Heinersdorff zwaaide met zijn hoed.

„Tot weerziens, grootmoeder!"

„Wij zullen elkaar nooit weer zien," fluisterde zij tusschen haar vastgeklemde lippen.

Zij keek met gloeiende oogen het rijtuig na, dat door de lange laan reed, tot het door de poort het park verliet. Ze stond nog een lange poos als wezenloos, en haar mondhoeken trilden. Dan ging zij langzaam en gebogen met vermoeiden stap, over de krakende sneeuw diep het park in, tot zij bij de witte vlakte kwam waar de baronnen van Heinersdorff hun laatsten slaap sliepen. Zij opende de met sneeuw bedekte deur en ging de kapel binnen die stralend hel door de winterzon werd verlicht.

(Wordt vervolgd.)